

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku Szkoły (...) w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.
z udziałem zainteresowanych: Z. M., D. S. K.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 września 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz organu rentowego kwotę
240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację (...) w W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 kwietnia 2016 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, [...] Oddział w W. z dnia 8 kwietnia 2015 r., stwierdzającej, że Z. M. i D. S. K. – jako zleceniobiorcy – podlegają ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywania usług dydaktycznych.

Sąd Apelacyjny przyjął, że zleceniobiorcy z racji przeprowadzenia wykładów powinni podlegać ubezpieczeniu społecznemu, bowiem treść umów nie ujawnia

określonego rezultatu. Ich praca polegała na starannym działaniu. Oceny tej nie zmienia wykonanie konspektu, gdyż nie przekształca on czynności szkolenia studenta w umowę o dzieło.

Skarga kasacyjna Szkoły (...) w W. jako płatnika została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię i zastosowanie art. 65 § 1 w związku z art. 65 § 2 k.c. wyrażające się w nieuwzględnieniu zgodnej woli stron umowy, ustalonych zwyczajów, praktyki uczelnianej oraz zasad współżycia społecznego, art. 353¹ k.c., przez pominięcie przy dokonywaniu oceny spornych umów zasady swobody umów, art. 750, 627 i 6 k.c. oraz art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 i art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300), art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1510), a także art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1191).

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni art. 5 k.c. w związku z art. 86 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, budzących „poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności interpretacyjne w praktycznym ich stosowaniu”, skarżący postawił pytania dotyczące możliwości zmiany przez zakład ubezpieczeń rodzaju umów zawieranych o przygotowanie i realizację wykładu z uwzględnieniem panujących zwyczajów i przyjętej powszechnie praktyki, oraz tego, czy nowa kwalifikacja umów może nastąpić bez udziału biegłego, zważywszy, że wiedza przedstawiana na wykładzie dotyczyła osób z wykształceniem wyższym, mających tytuł licencjata lub magistra i nie dotyczyła wiedzy powszechnie znanej na poziomie ogólnodostępnym. Podniósł, że ocena umów w czasie ich zawierania jako umów o dzieło była aprobowana w doktrynie i orzecznictwie (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 maja 2001 r., I PKN 429/00; z dnia 27 sierpnia 2013 r., II UK 26/13).

Istotnym zagadnieniem występującym w sprawie skarżący uczynił także to, czy zgodnie z art. 6 k.c. w związku z art. 627 k.c. i art. 278 § 1 k.p.c. organy rentowe mogą kwestionować podstawę i rodzaj zawartej umowy, gdy strony umowy umawiają się na rezultat, który jest wynikiem specjalistycznej wiedzy, doświadczenia, umiejętności i znajomości przedmiotu.

Organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania. W tożsamych stanach faktycznych i przy tożsamych wnioskach o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania orzekał już Sąd Najwyższy, który postanowieniem z dnia 29 maja 2019 r., II UK 195/18 i z dnia 16 lipca 2019 r., II UK 349/18 odmówił przyjęcia ich do rozpoznania.

Przedmiotowa sprawa wpisuje się w kolejny spór na tle prawidłowej delimitacji umów prawa cywilnego, a mianowicie, czy mamy do czynienia z umową o dzieło (jak twierdzi skarżący), czy z umową o świadczenie usług (jak przyjęły orzekające w sprawie sądy). Problem ten nie jest nowy. W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że nie jest wyłączone zamówienie cyklu wykładów na podstawie umowy o dzieło, nieobjętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, gdy wykład ma cechy utworu w znaczeniu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 548/13, LEX nr 1496287; z dnia 10 lipca 2014 r., II UK 454/13, LEX nr 1495840). Ocena takiego charakteru przedmiotu umowy należy do ustaleń faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2013 r., II UK 26/13, Monitor Prawa Pracy 2014 nr 1). Ma to istotne znaczenie w sprawie, skoro ocena zasadności wyroku ma być dokonana przez pryzmat prawa materialnego. W związku z tym pytania postawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w tym przede wszystkim postulat fachowej oceny „autorskiego” charakteru zleconych wykładów oraz to, że „w toku całego postępowania organ ubezpieczeń wywodził skutki prawne z faktu podważania rodzaju zawartych umów,

bez wskazania na czym są oparte wątpliwości i w jaki sposób zweryfikował rezultat zawartych umów”, nie przystają do podstaw skargi.

Formułując w ten sposób wniosek, skarżący nie wykazał, że przedstawione zagadnienia Sąd Najwyższy może rozstrzygnąć przy rozpoznaniu niniejszej skargi kasacyjnej, skoro – przedstawiając je – nie powiązał postawionych kwestii z wytknięciem wad postępowania prowadzących do dokonanych ustaleń. Ze względu na obowiązujący w postępowaniu kasacyjnym zakaz konfrontowania oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustalonymi w sprawie faktami (por. art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., II UKN 7/99, OSNAPiUS 2000 nr 23, poz. 865) udzielenie odpowiedzi na powstałe *in casu* wątpliwości nie jest możliwe.

Marginalnie należy zauważyć, że w ostatnim czasie problem kwalifikacji umowy o dydaktykę wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 maja 2019 r., I UK 75/18 (niepubl.).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.